

ENOTNOST

Delavsko-kmečki tednik.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.

Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. ček. račun št. 14.577

Leto II.

LJUBLJANA, 20. januarja 1927.

Stev. 3.

LENIN

† 21. januarja 1924.

Od enotnega nastopa v volitvah naprej k enotnemu nastopu v obratih!

Proč z akordnim divjanejem!

(Racionalizacija industrije Slovenije.)

Že v prejšnjih številkah „Enotnosti“ smo pisali, kakšna nevarnost grozi delavstvu v letošnjem letu. Lani leto redukcij, letos leto garanja, spremljano z redukcijo.

Navedli smo zlasti dejstva iz naših rudarskih revirjev. Razglas Trboveljske družbe z dne 14. decembra je direktna grožnja — ali akord do izmučenosti in smrti — ali pa brezposelnost in lakota. V vsakem slučaju: ubijanje rudarjev.

Inženirji v jamah.

Dogajajo se pa še tudi druge stvari. Tako n. pr. hodi v Trbovljah po jamah od numere do numere inženir, ki včasih na „ortu“ presedi celih osem ur. Notes na kolenih, v eni roki svinčnik, v drugi uro. Pa piše: koliko minut rabiš, da napolniš hunta; koliko sekund, da od enega dela prideš na drugega; koliko minut za postavljanje lesa, koliko minut za popravilo tira itd. Dan za dnem. Rudar seveda hiti in gara, nadziran od inženirja, ogrožen z odpustom ali kaznijo.

Tako inženir kmalu lahko dožene, v kolikih minutah se da storiti gotovo delo, če garaš z vsemi silami. Potem seveda zahteva od vsakogar ob vsakem času, da izvrši isto: ne več osem ali deset vozičkov, petnajst jih mora biti!

Strojne tovarne in livarne.

Tudi v Ljubljani opazamo prve znake racionalizacije, razume se, edine na račun delovne sile, ne pa izboljšanja tehnike in strojev. Bilo je odpuščenih nekaj ključavničarjev, ostali pa morajo ravno toliko izvršiti kakor prej vsi.

Tovarna za klej, Moste.

O tovarni za klej smo poročali že pred meseci. Z akordnim pritiskom je ta tovarna zmanjšala število delavstva za 1/4 do 1/2. Kakor hitro smo opisali te razmere v „Enotnosti“, sta bila odpuščena dva naša sodruga. Podjetnik se zanaša na svojo moč...

Nov priganjaški sistem v Kamniku.

Tovarna „Titan“ (železna ind.) je z novim letom pričela vpeljevati nov sistem priganjstva. En del svojega obrata je prepustila v delen podnajem mojstru ali delovodji dotičnega oddelka, ki mu pripade oblast nad delavskimi plačami, delovnim časom in produkcijo. Kam praktično to vodi,

vidimo iz dejstva, da je delovodja U. že znižal plače delavkam.

Podjetnik hoče s tem dvoje doseči: Ločiti kvalificirane delavce in delovodje od glavne tovarniške mase, dajajoč pri tem nastali delavski aristokraciji gotove drobtinice;

in drugič izpremeniti to delavsko aristokracijo v navadne svoje hlapce in priganjače ter uvesti v tovarni tak akordni pritisk, da se bo profit v veliki meri povečal.

Proč s takim priganjaškim sistemom!

Profitorska brutalnost.

V ilustracijo profitorske brutalnosti kapitalistov navajamo tudi, da je v nekem srednjem podjetju K. v Ljubljani nek delovodja — bivši feldvebel — vzel uro in opazoval, kako dolgo se delavci mudijo na stranišču.

*

Kaj storiti?

Na vse hujši pritisk kapitalistov postaja izhod iz današnje situacije vedno težavnejši. Ali zato postaja vedno večja potreba

po enotni fronti, po enotnih strokovnih organizacijah. Edino to nas bo privedlo za korak naprej. Enotna fronta v obratu, enotna fronta delavstva cele države, močne strokovne organizacije.

Predlog Strokovni komisiji.

V takem trenutku se ponovno obrčamo na Strokovno komisijo. Koncem decembra smo predložili Strokovni komisiji, da priredimo skupno diskuzijo o vprašanju, kako zediniti strokovne organizacije v vsej državi in tako ustvarjati delavsko enotnost. Dejali smo, da Strokovna komisija tega skupnega nastopa ne more odbiti, ko je vendar popolnoma pravilno podprla skupen nastop v političnih volitvah.

Toda voditelji iz Strokovne komisije so naš predlog odbili. Mi ga danes stavljamo ponovno, kazoč na še hujši pritisk kapitala.

Izjavljamo odkrito: strokovno zedinjenje v Jugoslaviji mora priti. Zanj se bomo borili, dokler ga ne ustvarimo. Obsojamo vsakogar, ki bo oviral to enotnost, kajti on vrši izdajstvo nad sestradanim in iztrpinčenim proletariatom. Pozdravljamo pa vsakogar,

ki hoče strokovno zedinjenje, in mu že v naprej prožimo roko.

Posebno pa je obsodbe vredni tisti socialpatriotizem, ki je za skupen delavski nastop samo pri volitvah, ko se mu gre za mandate, ki pa noče skupnega nastopa in niti skupne diskuzije, kadar gre za

vprašanje kruha, za strokovno enotnost, za akcijo v obratu in na ulici.

Delavci, strokovne podružnice, zahtevajte od Strokovne komisije, da pristane na diskuzijo o strokovnem zedinjenju in da tako izpolnjuje sklepe tivolske konference (točka VII č.).

Naprej v rdečo enotno fronto!

Zavednost na kmetih narašča.

(Dobro obiskani kmečki shodi naše stranke)

Preteklo nedeljo je bilo sklicanih več kmečkih shodov. Tako n. pr. smo imeli velik kmečki shod v Logatcu, kjer so navzoči zborovalci — čeprav pristaši različnih strank — z navdušenjem pritrdjevali našemu govorniku sodrugu Remškarju.

Kmečki shod v Šenčurju je bil rayno tako dobro obiskan, celo bolje od shoda industrijskega Kranja. Shod na Planini pri Rajhenburgu je tudi prekosil delavski shod v Rajhenburgu samem.

V litijskem okraju, posebno v okoličici Stične, se kmetje z zadovoljstvom pogovarjajo o shodih naše stranke.

Bohinjska dolina postaja vse bolj rdeča. Naša ideja se širi pod geslom: Bohinj Bohinjcem.

In tako še marsikje, odkoder nam natančna poročila niso znana.

Ti shodi so dokaz, kako raste zavednost naših siromašnih kmetov. Kmetje spoznavajo, da je rešitev v boju, da je rešitev v zvezi z delavstvom.

Naj bodo volitve v oblastno skupščino samo sredstvo, da se poglobijo stiki med delavci in kmeti, da se razširi naša ideja in naša fronta in da v njenem znamenju zbiramo prve čete za končni osvobodilni boj.

Delavci in kmetje vseh dežel, združite se!

Naše volilne skrinjice.

Ljubljanska oblast.

	1. škrinjica,
Ljubljana	3.
Ljubljanska okolica	4.
Kamnik	4.
Kranj	4.
Logatec	3.
Radovljica	4.
Litija	4.
Novo mesto	4.
Krško	5.

Mariborska oblast.

	3. škrinjica,
Laško	1.
Maribor	2.
Maribor desni breg	2.
Maribor levi breg	3.
Ptuj	2.
Celje	2.
Celje okolica	3.
Gornji grad	2.
Konjice	3.
Slovenjgradec	2.
Ljutomer-Radgona	5.
Šmarje-Rogatec-Kozjak	3. škrinjica.

Poziv Delavski zbornici.

Velenje. Mezdna pogodba, sklenjena dne 6. novembra 1926 v Sarajevu, še do danes ni v veljavi. Nekaj časa je veljal izgovor, da ni ministra, da pogodbo podpis, sedaj ga pa že imamo, se pa nihče ne zavzame. Popolnoma na jasnem smo si pa, če bi bila pogodba v škodo delavcev, bi že drugi dan bila veljavna.

Rudarji, ki hočemo ostati člani delav-

ske zbornice, če bo ona zastopala naše interese, pozivamo isto, da takoj intervenira pri sarajevski del. zbornici ali pa direktno pri ministru za šume in rude, da pogodba stopi v veljavo in sicer z dnem sklepa pogodbe, to je s 6. novembrom 1926. S pogodbo, ki je samo na papirju, rudarji niso zadovoljni.

Izvoljeni rudarski zaupniki.

Volilni govor sodr. Gustinčiča v Mariboru.

V nedeljo dopoldne se je vršil v Gaborinovi dvorani v Mariboru velik volilni shod. Delavstvo je bilo napolnilo dvorano do zadnjega kotička in tudi v sosednjih prostorih je bilo mnogo občinstva. Na shodu smo videli tudi več uradnikov. Sodrugi Gustinčič, toplo pozdravljen, je izvajal sledeče:

Čenjeni sodrugi! Ko je letos naša skupina pozvala socialistično, socialno-demokratsko in narodnosocialistično stranko v skupen nastop pri teh volitvah, je buržnazija zavreščala. Zavreščali so predvsem klerikalci, češ: „Vidite komuniste, oni so zatajili svoja načela in se vpregli v voz Socialistične stranke!“ Nič bolj značilno in nič bolj naravno kakor to! Ta vrišč nam dokazuje, da smo storili prav, da smo s tem v živo zadeli buržnazijo. Kle-

rikalci so se bili navadili, da delavstvo jaha na repu njihove stranke in jim ta samostojen nastop delavstva, ki jim bo odtrgal delavce, seveda ne more biti povolji in menda še najmanj tu v Mariboru.

Mi se pa pri tem nismo vpregli v kolo SSJ

mi se nismo odrekli za ta nastop nobene točke svojega programa, nobenega svojega načela. Mi ostanemo to, kar smo bili in nam se glave ne da premenjati. Mi se zaradi tega nismo s socialisti združili, niti nimamo ta namen, napravili pa smo z njimi enotno fronto v teh volitvah, ker smatramo, da je današnji političen položaj tak, da mora delavstvo strniti svoje vrste, napraviti enotno fronto v boju za svoje zahteve.

Ne v znamenju kompromisa, temveč v znamenju naše ideje glasujte za

Združene liste!

Delavstvo mora uravnati svojo politiko po političnem položaju.

Sodrug, kakšen je sedanjí politični položaj, o katerem pravimo, da nas sili v enotno fronto? Oglejmo si najprej zunanjepolitični položaj!

Mi smo že pred leti stali na stališču, da se kapitalizem po svetovni vojni ne bo mogel več popolnoma konsolidirati in utrditi. To naše stališče se izkazuje kot pravilno. Res je sicer, sodrugi, da se je industrija n. pr. v Ameriki naravnost razcvetela. Res je tudi, da so si tudi nekatere druge države v Evropi nekoliko opomogle. Fašizem je v Italiji s skrajnim terorjem pomagal nekoliko italijanskemu gospodarstvu na noge. Mi vidimo tudi v Nemčiji znaten napredek v industriji. Delna konsolidacija kapitalizma je tu, pred tem dejstvom si ne smemo zapirati oči. Toda na drugi strani pa vidimo takele pojave: Amerika v novi imperialistični vojni z Nikarago in jutri morda tudi z Mehiko in vsa Centralno Ameriko. Na Kitajskem revolucija 440 milijonskega naroda proti evropskemu imperializmu, zlasti proti Angliji. Anglija je s to vstajo zadeta v srce: tri četrtine njene tekstilne industrije stoji radi tega. Brezposelnost v Angliji znaša po vojni vedno čez en milijon. Lansko leto smo doživeli na Angleškem dogodek, ki nima primera v zgodovini proletariata: splošna stavka, ki je sicer trajala malo časa, a za njo stavka angleških rudarjev, ki je trajala sedem mesecev in ki je zadala angleškemu kapitalizmu globoke rane. Ne samo, da je v tem času v Angliji počivala vsa premovalna industrija, temveč počivala je tudi skoro vsa njena železna industrija. V Nemčiji imamo nad tri milijone brezposelnih in brezposelnost se pojavlja tudi že v Franciji, kjer je do sedaj industrija, vled inflacije, dobro delala.

Sodrug, ti znaki govorijo proti možnosti popolne konsolidacije kapitalizma in nas opozarjajo na to, da se pripravljajo resni dogodki. Proletariat stoji pred popolno negotovostjo in zato je naša dolžnost, da ga opozarjamo, da mora pred to nevarnostjo strniti svoje vrste.

Pregrupacija držav.

Sodrug, v zvezi s tem gospodarskim položajem in s temi dogodki pa se vrši tudi pregrupacija sil v svetovni politiki. Pri tej pregrupaciji prihaja Jugoslavija v neznosen položaj. Anglija skuša mobilizirati proti Rusiji vso Evropo, da zaščiti svoj položaj na Kitajskem. To ne gre v račun Franciji, pa tudi ne Ameriki in Japonski. Anglija podpira Italijo, ki zahteva kolonije. Italija si išče oporišča na Balkanu. Tako je pridobila s pomočjo Anglije Albanijo, sklenila pa je pogodbo tudi že z Rumunijo in sedaj pripravlja sporazum z Madjarsko. S tem je dobila jugoslovanska diplomacija grozovito klopoto. Jugoslavija je izolirana od vseh strani, tako, da nam celo dr. Korošec pridga po volilnih shodih, da je edina rešitev za nas, da se sporazumemo s Sovjetsko Rusijo.

Vojna nevarnost je torej tu. Jutri se lahko prebudimo s plakati na zidu, ki bodo klicali proletarce, da gredo braniti „domovino“. V tej negotovosti mora delavstvo strniti svoje vrste, da ga buržuazija ne najde nepripravljenega.

Enotna fronta delavcev in kmetov.

Toda, sodrug, današnja situacija zahteva od nas več kakor pa samo strnitev vseh delavskih sil. Današnja situacija zahteva, da pokličemo v to enotno fronto tudi kmeta in uradnika. Pod ogromnimi bremenami, ki jih nosita ta dva trpina, sta se v zadnjih letih znatno spremenila in mi bi bili slepi, če ne bi hoteli tega videti. V Sloveniji je prišel kmet v neznosen položaj. Samo v enem letu mu je bilo prisilno prodanih za čez 30 milijonov kmetij. In uradnik mora danes plačevati škode, ki so jih napravile povodnji. Oba sprevidavata danes, da se jima je boljše godilo, dokler je bilo delavstvo močno, dokler je imelo besedo v državi, in da je edina njihova rešitev v zvezi z delavcem. Toda ko ju kličemo v enotno fronto, nam kmet in uradnik odgovarjata: „Dobro, mi smo tu, toda napravite enotno fronto najprej vi, delavci, med sabo!“

In tako je, sodrug! Ako hočemo mi zaveznikov, moramo najprej sami predstavljati silo. Voditelj proletarske politike mora biti industrialno delavstvo. Samo ono je sposobno, da da našemu gospodarstvu in našemu življenju novo smer. Mi rabimo zaveznikov za naš boj in jih moramo iskati, kjer so. Naši naravni zavezniki so kmetje in uradniki in med nami in buržuazijo se mora razviti boj za kmeta in uradnika.

Zato smatramo mi, sodrug, da je prišel danes čas, da nastopa delavstvo enotno za vse svoje zahteve.

Narodnostno vprašanje.

Razvoj svetovnih dogodkov pa nam kaže še eno značilno stvar. Oglejmo si nekoliko, kakšnega značaja so današnji boji na vstoku. Sodrug, to so v prvi vrsti kmečki boji proti evropskemu imperializmu. To so nacionalni boji. Seveda jih vodita deloma buržuazija in delavstvo, toda mase, ki se jih udeležujejo, so po ogromni večini kmetje. Tako je na Kitajskem in tako na Javi, ker industrija je tam slabo razvita. Kmečke mase so danes nosilci narodnostnih bojev. To smo imeli in imamo v zadnjih letih tudi v Jugoslaviji. Radič je organiziral hrvaškega kmeta na nacionalni ideji in dr. Korošcu sledijo kmetje, ker jim obljubljuje avtonomijo. Mi smo v tem oziru mnogo grešili, ker se za kmečko vprašanje nismo zanimali, ker ga nismo razumeli. Radič in Korošec ne moreta dati kmetu nacionalne svobode, ker je treba zato resničnega boja, ki ni v interesu njunih strank. Nacionalno svobodo si bosta morala delavec in kmet sama izvojevati. Nacionalna svoboda je v kapitalizmu nemogoča. Nacionalno svobodo more dati samo delavec delavcu, ki nima nobenega interesa na tem, da ga izkorišča. Vi, sodrug, vidite tu v Mariboru, da so se slovenski klerikaleci takoj pobratili z Nemci, čim je bil to njihov gospodarski interes. Pristna vsenemska sldmarkovca Mocotti in Mühleisen sta napisala te dni v slovenske liste članke, ki se cede lojalnosti do kralja, ustave in slovenske buržuazije. To ni naša specialiteta, tako se je pobratila tudi češka buržuazija s češkoslovensko buržuazijo in šla z njo v vlado, čim je bilo potrebno pritisniti čehoslovaškega delavca in kmeta ter ga postaviti pred vrata. In iz sociologije in zgodovine vemo, da se vsaka podjarmljena buržuazija in plemstvo v kratkem zliže z vladojočo, da tako uveljavi svoje koristi. Ona ne prizna samo kralja in zakone, temveč sprejme iz gospodarskih ozirov tudi šege in navade vladajoče kaste in njene bogove. Srbsko plemstvo v Bosni je takoj po prihodu Turkov sprejelo tudi islam, samo da je moglo obdržati svoja veleposestva.

Sodrug, tudi v Sloveniji imamo svoje narodnostno vprašanje. Ne samo zato, ker imamo tu Nemce, za katerih pravice se mora proletariat boriti, temveč tudi mi Slovenci se moramo boriti za svoje pravice. Danes teden smo imeli v ljubljanskem gledališču shod, ker nam ga hoče srbska buržuazija uničiti. Mi se moramo boriti za obstanek naše univerze, naše kulture. Nas se hoče demontirati kot narod in v teh vprašanjih proletariat ne more in ne sme biti indiferenten, ako hoče postati voditelj množic. Popolna samoopredelitev vsakega naroda je naše načelo.

Enotna fronta na strokovnem polju.

Toda, sodrug, mi vemo, da se skupen nastop najlažje doseže v volitvah. Ako smo napravili mi skupen nastop samo za volitve, potem bo ostal ta skupen nastop brez pomena za delavski razred. Nam je potrebna enotna fronta na strokovnem polju. Delavstvo se ne more boriti uspešno za svoj kruh in za svoje socialne zahteve, če nima dobrih in močnih enotnih strokovnih organizacij, in teh nimamo danes. Enotna fronta za te volitve mora biti samo začetek enotne fronte za vsak boj. Ako smo to tako razumeli, bo prav; ako pa tega nismo tako razumeli, bo vse napačno.

Več odkritosrčnosti!

Tudi ta enotna fronta se ni tako izvršila, kakor bi se bila morala. Mariborsko vodstvo SSJ se ni odzvalo našemu povabilu in je nasproti našim sodrugom nastopilo tako kakor Bernot: ono je kratkoma zahtevalo vse mandate zase. Mariborski socialistični voditelj nočejo poznati načela proletarske demokracije, na katerem načelu edino je mogoče postaviti enotno bojno fronto proletariata. Naši sodrug, so popustili tu več kakor je bilo potrebno, ker so hoteli dokazati, da jim je resno za skupen nastop, toda mariborski proletariat takih stvari v bodoče ne sme trpeti.

In v tem cilju, sodrug, vas pozivljam, da volite združeno delavsko listo! (Dolgotrajno odobravanje.)

Razprava proti s. Hlebcu.

V torek dopoldan dne 25. januarja se vrši razprava proti s. Albertu Hlebcu.

Sodrug! Sodružice! Vsi na razpravo!

Na delo za našo skupino!

„Sestradan proletariat Jugoslavije je sit kompromisov; pomirljivost danes ni na mestu. Delavstvo hoče enotno bojno fronto na podlagi neizprosne razredne boja in volitve naj služijo za mobilizacijo mas v boju za njene življenske interese.“

(Tako nam govorijo naši sodrug v Franciji.)

Enotna fronta — za volitve.

„Glas“, glasilo naših izseljenih delavcev v Parizu, piše o naših volitvah takole:

Za volitve v oblastne skupščine se je ustanovil enotni blok delavstva v Sloveniji. V Sloveniji bo torej ena delavska kandidatna lista.

JSDS, SSJ in grupa „Zedinjenje“ so poskušale, da do enotnega nastopa pri volitvah ne pride. Z manevriranjem in z intrigami so se hoteli izogniti skupnemu nastopu. Skupina „Enotnost“ je neumorno delala za enotno listo. S konkretnimi predlogi je končno uspela, da se formalno napravi, in to za volitve, enotna fronta.

Mi ta enoten nastop pozdravljamo, vendar želimo, da se ta enotni volilni nastop vseh struj ne omeji na volilno propagando, na lov za mandate, temveč to naj bo enoten akcijski odbor mobilizacije proletariata in vseh nezadovoljnih za boj proti režimu.

Sestradan proletariat Jugoslavije je sit kompromisov; pomirljivost danes ni na mestu. Delavstvo hoče enotno bojno fronto na podlagi neizprosne razredne boja in volitve naj služijo (kot smo rekli) za mobilizacijo mas v boju za njene življenske interese.

Pred veiko nalogo in odgovornost je postavljena posebno skupina „Enotnost“. Ta skupina je dolžna kot revolucionarna avantgarda proletariata, da kontrolira delovanje drugih struj in demaskira pred očmi proletariata vsako od teh, če bi poizkusili izdati delavske interese. Od aktivnosti in revolucionarne neizprosnosti sodrugov od skupine „Enotnost“ zavis, da li bo delavstvo imelo uspeh od enotne fronte.

Današnji moment naj služi za utrditev enotne fronte v fabrikah in rudnikih, za utrditev zveze delavcev in kmetov v svrhu razredne boja.

Mi se s tem člankom naših sodrugov popolnoma strinjamo.

S. Albert Hlebec.

Sodrug Albert Hlebec nam je na našo željo dal podatke o svojih zaporih in kaznih. Prinašamo jih brez komentarja, saj stvari same dovolj govorijo.

Prvič.

Aprilski štrajk 1. 1920. Obtožen kot član „komisije petih“, glede zasedbe občine, pošte, kolodvora; ustanovitev vojaškega vlaka, osvoboditev treh jetnikov itd.

V preiskovalnem zaporu okrajnega sodišča v Celju. Paragrafov cel ducat. Z njim vred zaprtih nad sto sodrugov. Presedeli v arestu 124 dni. — Oproščen vsled amnestije.

Drugič.

Shod v Kočevju, oktober 1924. Obtožen radi besed: „Drugič skličemo shod po § 2 društvenega zakona, pa nas ne bodo motili niti komisariji niti žandarji in drugi hudiči.“

Okrožno sodišče v Celju. Paragraf 104 srbskega kazenskega zakona. Obsojen na zapor 61 dni.

Tretjič.

Žandarji pohabili rudarja z bajoneti, nov. 1920. Ker je s. Hlebec kot tajnik Zveze rudarjev pismeno zahteval anketo in preiskavo, ga je sodišče obtožilo razžalitve. Deželno sodišče v Ljubljani. Paragraf 104 srb. k. z. Kazen 50 Din.

Četrti.

Volilni shod Etbina Kristana v Trbovljah razbit, nov. 1920. Okrožno sodišče v Celju. Kazen 50 Din.

Peti.

Upor v Albaniji, Luria, dec. 1921. Vsled mraza, nerednega dobavljanja hrane in obleke je četa zapustila „položaj“ in šla nazaj v etapo. Obtožen kot kolovodja.

Vojno sodišče IV. armije v Skoplju. Ker preiskava ni dognala kolovodij, je bil s. Hlebec obsojen le „radi nedozvoljene prepiske“ s komunisti. Kazen 61 dni zapore.

Šesti.

Dogodki po juniju 1. 1924. Izdaja letakov ob smrti s. Fakina, za slučaj s. Juvana, proti Orjuni; druga obznana: razpust Neodvisne delavske stranke in Neodvisnih strokovnih organizacij.

Deželno sodišče v Ljubljani. § 1 zak. o zaščiti države. Preiskovalni zapor 134 dni. Okrog 10 zaprtih. — Do razprave ni prišlo.

Sedmi.

Komunistična propaganda: pismo na glasilo Rdeče strokovne internacionale, ki se je končalo „mit kommunistischem Gruß“. Marec 1. 1924.

Deželno sodišče v Ljubljani. Zakon o zaščiti države, člen prvi. Oproščen obtožbe. Osmi.

Kom. organizacija v Rajhenburgu, aprila 1925. Pozneje se je obtožba razširila še na neko resolucijo Kom. stranke z Dunaja, dolžec s. Hlebec, da jo je pisal.

Okrožno sodišče v Celju. Zakon o zaščiti države, člen prvi. V preiskovalnem zaporu 147 dni. — Na razpravi oproščen.

Deveti.

Bilten kom. stranke v uredništvu Delavsko-kmečkega lista, aprila 1926.

Deželno sodišče v Ljubljani. Zakon o zaščiti države, člen prvi. V preiskovalnem zaporu 134 dni. Na razpravi oproščen. — Zaprt skupno s s. Peterkovičem.

Deseti.

Majski spis 1. 1925, obtožen za uvodni članek po tiskovnem zakonu. Okrajno sodišče v Novem mestu ga obsodi na 10 dni zapore ali 500 dinarjev kazni.

Enajsti.

Sum preokračanja meje, november 1926. Obsojen s strani okrajnega glavarstva v Radovljici po Prügelpatentu iz leta 1867. na 14 dni zapore.

Dvanajsti.

Danes: v preiskovalnem zaporu v Ljubljani. Te dni prejel obtožnico, v kratkem bo razprava. Do 4. januarja presedel že zopet 56 dni.

Skupno: Dvanajstkrat obtožen, šestkrat obsojen, petkrat v preiskovalnem zaporu je prestal (do 4. januarja) 595 dni, vrhu tega „odslužil“ kazni 146 dni, plačal pa 600 Din globe. Skupno je s. Hlebec pretrpel v zaporu 2 leti in 21 dni.

Zahtevamo:

Na svobodo s sodrugom Hlebcem!

Opozicija v ruski stranki in buržuazija.

Našim čitateljem je znano, da je v letu 1926 nastal v Komunistični stranki sovjetske Unije opozicijski blok proti stranki pod vodstvom Trockega. V ta opozicijski blok so stopili tudi Zinovjev, Kamenjev in drugi, nekdanji najhujši nasprotniki trockizma. — Ta opozicijski blok je s strani stranke doživel totalen poraz. Zmagala je leninistična linija.

Zanimivo pa je še danes, kako so takrat sodili menjševiki in buržuji. Dan, vodja nekdanj ruskih menjševikov, se je izjavil o opoziciji takole:

„Boljševiška opozicija, ki kritizira obstoječi red in pri tem skoro dobesedno ponavlja kritiko socialne demokracije, pripravlja duhove... da se priključi pozitivni platformi socialne demokracije.“

„Opozicija ne vzgaja samo med delavci v splošnem, nego tudi med komunističnimi delavci takšne ideje in razpoloženja, ki pri dobrem postopanju lahko rodijo socialno-demokratske sadove.“

Kaj je s tem hotel reči Dan, je jasno. Glasilo Miljukova, „Poslednji novosti“, so pisale zopet:

„Danes ruši opozicija diktaturo. Vsak nov dokument opozicije govori vedno bolj „strašen“ jezik. Opozicija sama se razvija vse bolj k vedno ostrejšim napadom na vladajoči sistem. Za enkrat je to dovolj, da jo hvaležno pozdravimo kot glasnike širokih slojev politično nezadovoljnega prebivalstva.“

Ali ni tudi to dovolj jasen izraz veselja buržuazije nad opozicijo? Torej je morala že po tem sodeč imeti opozicija takšno stališče, ki je šlo v korist buržuazije, ne pa v dobrobit proletariata sovjetske Unije in vsega sveta.

Zato je opozicijski blok propadel.

Kmečki shodi.

V nedeljo dne 16. januarja so se vršili kmečki shodi v Stični, v St. Vidu pri Stični in v Dragi. Na vseh shodih so zborovali kmetje, odobrvali govor sodruha Klopčiča.

Shod v Stični.

V Stični se je udeležilo shoda okrog 60 kmetov. Dostojno, mirno in v zadovoljstvu je mogel govornik končati govor, katerega glavne misli so bile sledeče:

Od oblastnih skupščin kmetje ne morejo mnogo pričakovati. Preveč so odvisne od velikega župana in centralizma. Na drugi strani pa bodo prinesle nove davke na delovno ljudstvo, kajti kljub naši zahtevi Belgrad ne bo puščal, da svoje davke porabimo v Sloveniji, temveč bo dejal: Za svoje potrebe v Sloveniji naložite nove davke.

Zato je naša prva zahteva: nobenih novih davkov več, obdavčimo samo premožno gospodo.

Avtonomija?

Potemtakem torej z oblastnimi skupščinami ne bomo dobili nikake avtonomije za Slovenijo. Delavci in kmetje pa ne zahtevajo samo avtonomije, temveč samoodločbo narodov, pravico delovnemu ljudstvu v Jugoslaviji in Italiji do lastne samostojne države.

Svobodna in zedinjena Slovenija — to je naša druga glavna zahteva, s katero pojdemo v oblastne volitve.

Toda zavedati se moramo, da je naša moč še preslaba, da bi dosegli gornje zahteve. Kakšno sredstvo naj nam bodo torej volitve v oblastno skupščino?

Položaj kmeta in delavca.

Poglejmo položaj kmeta in delavca. Na kmetih se širi rubežen in dražbe se množijo. Dogodki v Lanišču kažejo, kako obupane so razmere. A tudi na Hrvaškem in v Dalmaciji prede kmetom huda.

Delavstvo tepe brezposelnost, znižanje plač, akord. Trboveljski premogovniki so zgovoren dokaz, kakšno trpljenje prenašajo delavci.

Kaj naj storimo o težkem položaju? Ali naj hodimo še po tej poti, po kateri so nas vodili celih osem let? Ali naj še naprej pričakujemo obljube? Ali naj se še v bodoče zanašamo na poslance in meščanske stranke?

Ne! Mi ne smemo več nasedati obljubam. Mi se ne smemo več zanašati na druge. Na kmetih in delavcih počiva vse. Zato smo moč. Zanesimo se na to našo moč in naši bomo pomoč ter rešitev.

Mi moramo stopiti na drugo pot.

Kakšna pa je ta pot? Ta pot je naša združnost. Enotni moramo biti delavci, enotni moramo biti kmetje, vsi skupaj pa moramo ustvariti enotno zvezo delavcev in kmetov.

To pot je drugi naš boj. Ne prošnje, ne čakanje, temveč boj z gospodo! Na to težavno, toda edino odrešilno pot poziva delavsko-kmečka stranka, ki nastopa v teh volitvah skupno z drugimi strankami. Mi ničesar ne obljublamo, temveč pozivamo na združenost in na boj, ker le na ta način pridemo do kruha in svobode.

Na začetku smo.

Slabi smo še, malo nas je, zatirajo nas in tudi pri teh volitvah še ne bomo dosegli ne zmage ne velikih uspehov. Kajti na začetku smo! Ovire pred nami pa so ogromne. Mi samo širimo našo idejo, organiziramo delavce in kmete in zbiramo četo za četo, polagoma a vztrajno, dokler ne bo zbrana armada, ki bo zrušila kapitalizem.

V tem začetku hočemo kontrolno nad delovanjem gospodskih strank v oblastni skupščini. Zato smo postavili našo kandidatsko listo.

Zločin meščanskih strank.

Vse meščanske stranke so odgovorne za današnje revščino in brezposelnost. Njihov največji zločin pa je, da še danes goljufajo delovno ljudstvo, ker mu ne povedo resnice, ker še vedno trosijo obljube naokrog, nočejo pa pozvati na drugo pot, na pot združenosti in boja vsega delovnega ljudstva proti gospodi.

Pucljeva stranka.

Vzemimo Pucljevo stranko. Ona je bila lansko leto na vladi. Pa kaj smo doživeli? Državni proračun je najboljši odgovor. Ljudsko premoženje se bo v Belgradu zapravljalo takole: za dvor, parla-

ment, predsednika vlade i. dr. 130 milj., za državne dolgove 602 milj., za kanone, strupene pline, bojne ladje in oficirje 2 milijardi 350 milijonov.

Ali ne zasluži tako gospodarstvo največjo obsodbo Pucljeve Slovenske kmetijske stranke, ki je bila v vladi in glasovala za ta proračun?

Napake Slovenske ljudske stranke.

Preidimo za tem na Slovensko ljudsko stranko, ki ima danes za seboj večino slovenskega naroda. Resnica je, da vodi ta stranka boj proti Belgradu za avtonomijo. Če sicer tega boja njeni voditelji ne mislijo resno, ga vzamejo resno kmetje in delavci. In mi se mu pridružujemo.

Ta Slovenska ljudska stranka ostaja na stari poti. Zadnje čase hoče celo v vlado. In kakšna je ta vlada? V njej sedita dva generala. Zakaj? Ker hoče gospoda še bolj utrditi centralizem in ker se pripravlja na nove vojne. Nevarnost nove vojne je vsak dan večja. Države se mrzlično oborožujejo s topovi, aeroplani i. dr. Tudi naša država gradi v Srbiji velike arzenale.

Ali je dr. Korošec kdaj opozoril delovno ljudstvo Slovenije na novo vojno? Ali je pozval kmečko in delavsko ljudstvo na boj proti militarizmu?

Ne, tega ni storil in to štejemo Slovenski ljudski stranki v zlo.

Druga njena napaka je, da hoče ravno v to vlado, v kateri sedita dva generala. Interes delovnega ljudstva Slovenije zahteva: Slovenska ljudska stranka ne sme v vlado!

Pred katastrofo.

Tretja napaka Slovenske ljudske stranke je v sledečem. Njen voditelj dr. Korošec je v jeseni izjavil v Belgradu, da imamo veliko gospodarsko krizo in da stojimo blizu veliki katastrofi.

S tem se mi popolnoma strinjamo. Toda dr. Korošec je pozabil najvažnejše, pozabil je povedati, kako naj se delavci in kmetje rešijo te katastrofe, kakšno pot naj uberejo.

Naš odgovor se glasi:

Ne več po teh potih, koder so nas vodili zadnjih osem let. Ubrati moramo drugo pot: zvezo delavcev in kmetov za boj proti gospodi, da bo ona plačala račune gospodarske katastrofe.

Barantanje in obljube.

Osnovna napaka Slovenske ljudske stranke tiči ravno v sporazumevanju z gospodo v Belgradu, v barantanju. Doma v Sloveniji pa njeni poslanci in voditelji obljublajo to in ono, ko je vendar jasno, da barantanje gospode z gospodo ne more in ne sme slediti SLS. Vendar je naša delavsko-kmečka stranka daleč od tega, da se pridruži onim liberalnim meščanskim strankam, ki hočejo z gonjo proti veri in cerkvi „oslabiti“ Slovensko ljudsko stranko in utrditi svoj centralizem. Za nas je jasno, da se je večina kmetov in delavcev orientirala za SLS pred vsem zaradi boja proti centralizmu, za avtonomijo. Ta boj kmečkih mas, ki ga SLS izdaja in ga bo izdajala, hočemo mi podpreti in ga globiti z bojem za svobodno in zedinjeno Slovenijo, ki je pa ne bomo dosegli s „sporazumi“ in z barantanjem, nego z bojem pod vodstvom naše delavsko-kmečke stranke.

Stranka hlapčevskega centralizma

Najhujšo obsodbo zasluži demokratska stranka, zagovornica centralizma, jugoslovanskega nacionalizma, ki se v boju proti delavcem in kmetom ni ustrašila niti krvavih fašistovskih pohodov Orjune v Trbovlje.

O Sovjetski Rusiji.

Krize in krahe nimamo samo v Jugoslaviji. Vse države trpijo na njih. Milijoni brezposelnih, velikanski štrajki itd. Samo ena država je dosegla že predvojno višino, namreč sovjetska Unija. Gospodarstvo je vspostavljeno, toda že na drugih temeljih, na temeljih socializma.

Za delavsko-kmečko osvoboditev.

Vsa današnja kriza je tudi znak, da vladajoča gospoda ne zna in ne more več gospodariti. Čas delavcev in kmetov prihaja. Osvoboditev delavcev in kmetov bo prišla! Na delo zanje!

Shod v St. Vidu.

Dopoldan se je nato vršil še shod v St. Vidu, kjer je pred tednom govoril dr. Anton Korošec. Pred cerkvijo na prostem se je shod pričel, ko so številni ljudje

Dopisi iz obratov in vasi.

Zagorje ob Savi.

Cenjeni Sodrug! Prosil bi za malo prostora v proletarskem glasilu Enotnost. — V Zagorju ob Savi je leta 1926 gradila gradbena direkcija občestno škarpno. To delo je prevzel pod trdko prve slovenske zidarske zadruge neki Italijan g. Ivan Družetta, ki pa ne zasluži imena gospod ampak tiran, ker je tiral delavce pri delu hujše kot v prisilni delavnici. In tudi to mu ni bilo zadosti, ker se je še tako daleč spozabil, da je klofotal mladoletne delavce pri delu. Imena teh delavcev so sledeča: Zahar Joško, Valentin Mlakar, Franc Škrabar, Mežnar Karol. Jaz sem o tej stvari obvestil inšpekcijo dela v Ljubljani, ki mi pa še do danes ni odgovorila in tudi te zadeve preiskala. Zato pozivam tem potom inšpekcijo dela, naj mi odgovori in stvar razčisti, omenjenega italijanskega čiča pa naj pože, kamor spada, namreč v fašistično Musolinijo.

In zraven bi tudi rad vedel, ali mi bo pomagala inšpekcija dela do mojih zakonitih pravic po zakonu o zaščiti delavcev, kar sem ji jaz omenil v moji pritožbi na njo. Ivanu Družettu povem, ako mi ne bo plačal, ga bom tiral pred sodišče. In tudi vam povem na uho, g. Družetta, da bom drugič posegel malo globlje in da bom drugič posegel malo globlje in da bom širši javnosti pokazal stvari v drugi luči kot jih pa ona vidi. Pozivam tem potom inšpekcijo dela, da mi da odgovor, ki mi ga je dolžna na mojo pritožbo.

Zraven bi tudi gradbeno direkcijo interesirala izvršena gradba, ki jo je stala 25 tisoč dinarjev več, kakor je bilo v proračunu zanje. Da bo vedela širša javnost, kaj se z nami sužnji danes godi in zakaj! Samo zato, ker nismo složni, močni in enotni.

Za gorajšnje svoje navedbo in trditve sem vsakemu na razpolago. Vas pa, sodrug urednik, bi prosil, da to stvar prihodnji teden priobčite.

S sodružnim pozdravom!

Delu čast in oblast!

F. R.

Iz Zaloga.

Moram na kratko omeniti, kako znajo razni faktorji postopati z merodajnimi osebami. Pomislite! V Vevčah pri Zalogu je tovarna papirja, ki ima ogromne kupčije. Računa se mesečno na 3 vlake papirja, ki gredo v svet.

Ta tovarna je zaradi vpliva darovala višjim gospodom na železnici razne vsote denarja za novo leto. Tudi preddelavci so bili deležni daril. Vse ostalo železniško osebje pa ni prejelo ničesar.

Zdaj se pa spomnite na ubogo premikalno osebje, ki vrši vsak dan premik v tovarni od 10. ali 11. ure dopoldne skozi do 1. ali 2. ure popoldne. Tovarna ne vidi, da ti ubogi ljudje delajo brez obeda, dokler ni izvršeno delo. Videla pa je višjo gospodo. Po mojem to ni prav: enim veliko, drugim malo, tretjim pa nič. Posebno, če ti tretji največ delajo, drugi pa še tovarne od znotraj videli niso.

Izvedenec.

Premogovnik Velenje.

V četrtek dne 6. januarja t. l. se je vršil pri nas shod in sicer skupen volilni shod v hotelu Rak v Velenju, katerega je otvoril in mu predsedoval s. Špende (Naprejeve). Na shodu je poročal s. Möderndorfer iz Mežice. Svoj govor je govornik razvil na podlagi 10-tih točk, ka-

prihajali od maše. Končal se je shod v bližnji gostilni. Vzbudil je precejšnjo pozornost.

Na Dragi.

Na Dragi je govornik Združene liste delavcev in kmetov, s. Klopčič, zlasti obračunal s Slovensko kmečko stranko in njeno centralistično politiko. Ko je navzoči samostojni kandidat Beršnjak prejel na svoje medklice zaslužene in temeljite odgovore, je utihnil. Pokazal je namreč popolno nezazumevanje o stanju v Sovjetski Rusiji. Na koncu g. Beršnjak kljub dvakratnemu pozivu ni odgovoril na vprašanje: Po kakšni poti pridemo delavci in kmetje do kruha in svobode?

Navzoči kmetje so živahno pritrjevali in tudi govorili o nekih svinjskih kupčijah klerikalnega kandidata g. Erjavca.

Vsi za 4. škrinjico!

Kmetje litijskega sreza bodo zato volili zadnjo 4. škrinjico Združene liste delavcev in kmetov.

tere si je sestavil volilni odbor za najpotrebnejše, da se iznesejo pred oblastno skupščino. Razjasnil in raztolmačil nam je točko za točko, orisal nam — kaj je oblastna skupščina — in kaj bi morala biti in ob koncu svojega govora se je dotaknil še meščanskih strank in po njih udaril, kakor se za razrednega borca pač spodobi.

Govornik je bil ves čas svojega govora stvaren in načelen in resnici na ljubo moramo priznati, da se nam je s svojim govorom, katerega je izvajal ves čas v smislu razrednega boja, močno prikupil. Umestno se nam pa tudi zdi omeniti tukaj na tem mestu, da naši Naprejeveci, izvemši Martinška, niso dosedaj bili še prav nič podobni svojemu sodrugu Möderndorferju in želimo, da bi si njegov nastop in njegova izvajanja zapomnili in osvojili, kajti vsaka skupna akcija bi potem zgledala čisto drugače in imela bi čisto drug pomen kakor pa je bilo to sedaj. Za izvajanje razrednega boja! Za enotne skupne akcije smo mi in če ste tudi vi, potem moramo priti skupaj, kakor pravi sicer tudi s. Martinšek. Shod se je zaključil v najlepšem sporazumu in je to menda eden prvih po dolgoletnem bratomornem boju.

Škoda samo, da se je shod tako pozno začel in da govornik ni imel več časa se pri nas pomuditi. Oglasil bi se bil k besedi tudi še kdo od naše strani, ali ker smo bili pozni, smo se zadovoljili s tem, kar je bilo. Sodrugu Möderndorferju pa kličemo, naprej po tej poti!

Delu čast in oblast!

Nekaj razbijačem v album.

(Dopis.)

Proletariat govori, da hoče imeti enotno fronto, sredstvo, da se otrese bolečin in ran, ki mu jih daje buržuazija dan za dnem. Izhoda išče. Boji se vsakega, gleda ga plašno — in zakaj? Že odkar se je rodila Jugoslavija, ni konec razkolov v delavskem gibanju. In ker gledavstvo ni odločno, nima dobro vzgojene politične organizacije. Še to obstoječo pa napadajo nekateri detektivi, namreč gotovi razbijači v železničarskih uniformah in zmerjajo: to ne drži, lumpje so. Mi pa vemo, da ni nič s tem lumpenproletariatom, ki še drugo delavstvo razbija in bega in pravi: „Rajši črne patriote, kakor delavsko-kmečke zastopnike.“ To govorijo sedaj, ko je tako potrebna enotna fronta. Mi jim pravimo: proč roke od enotne delavsko-kmečke fronte

Rdeči detektiv.

S proge.

Kot organizirani progovni delavec prosim, da se mi da nekoliko pojasnila, kaj se naj stori. Zaposlen sem že nekaj let na progi. Delati moram kakor vsak star delavec in še bolj. Zaslužek imam pa polovico manjši. Ako se pritožim, da ne morem shajati, ker imam družino, pravijo: „Ko smo mi začeli na progi delati, smo imeli samo 80 krajcarjev, ti imaš pa že 30 Din na dan.“ Tega pa nihče ne pomisli, kaj se je za 80 krajcarjev lahko kupilo proti 30 Din. Poleg tega niso imeli davkov, ki jih danes toliko plačujemo. Ni zadosti, da sem dolga leta služil pri vojakih, moram sedaj še plačevati invalidne in druge davke. Ako naj s tem podpiram državo, naj vendar tudi država gleda, da nam zboljša zasluženo plačo, da moremo pošteno preživeti naše družine.

Mi ne moremo našim otrokom dopovedati, češ da bomo šele kot stari delavci več zaslužili in da se bodo šele takrat lahko do sitega najedli kruha.

Dostaviti moram tudi, da se sliši, da se podružnica Dravograd zopet nekoliko trga, namreč med prog. delavci, ker so približno sami stari, in kot taki imajo od 5 do 7 Din na uro. S tem si mislijo, da imajo za silo in je torej škoda tistih 12 dinarjev za podpiranje organizacije. Vendar jih prosim, naj ne bodo taki Judeži lškarjoti in nas ne prodajo, kajti le v slogi je moč. Le ako se bomo skupno borili, si bomo pravico pridobili.

Organizirani prog. delavec.

**Zbirajte
za tiskovni sklad lista!**

Za državno brezposelno podporo.

Spomenica v obljubljeni deželi, kjer ...

Mir ljudem na zemlji. Lep si ti, slavošpev angeljski in nadpoln je bil tvoj odmev ... nekdanj.

V srcih naroda si vzbudil željo, da uresničiš se vendar enkrat boš. Jugoslavija komaj en mesec stara, obljubila si nam veliko ... „svobodo“.

Najbrže pa, da si še kot mlada napačno tolmačila svobodo. Mesto obljubljene svobode se danes preganja delavstvo zaradi osvobodilnega gibanja s tem, da se ga zapira v ječe ... Zakon „o zaščiti države“ smatramo mi ročni delavci za zatajitev in prelom obljubljene svobode. Vprašamo vas, ali ni narod sam, ki tvori državo? Mi bi rekli, da je. Čemu tedaj se ga preganja mesto, da se ga čisti? Ali se bojite delavske vlade, za katero se bori in se bo boril najbolj upravičeno ves delavski razred. V letu 1918. se nismo nadejali bede, v kateri se danes nezaščiteni nahajamo. Nasprotno.

Pričakovali smo za slučaje brezposelnosti rednih brezposelnih podpor, dočim se dajejo danes in to le v „izjemnih“ slučajih samo kvalificiranim na borzi dela enkratne denarne podpore v znesku 100 do 200 Din, s katerimi naj se n. pr. brezposelni družinski oče preživi celo zimo (!) Vprašamo pa tudi kalkulante socialnega skrbstva, kako sploh si predstavljajo življenje nekvalificiranega delavca? Ali ste morda mnenja, da tak delavec, ki je v najnižji mezdni kategoriji, lahko živi od zraka?

Najbolj pa so prizadeti sezijski delavci, ki so še zraven družinski očetje. Kaj naj storijo? Hodi na borzo dela, ki mu pa dela dati ne more. Beračiti je ne samo sramotno in poniževalno, obenem tudi kaznjivo. Ako dobi slučajno 3 do 4 dnevno prehrano v ljudski kuhinji (kar je tudi odvisno ne vem ali od kredita ali od dobre volje nameščencev borze dela), ali naj živi on in njegova družina celo zimo od te hrane? Ako bi bilo to mogoče, potem bi morali postati gladovni umetniki najvišjega rekorda (doseganji je bil pri mirni legi samo 40 dnevni). To pa nam ni mogoče, kajti na cesti bi v tem mrazu ne

vzdržali, če nas že prej stražnik ne bi pregnal, za plačevanje „človeku primerne“ stanovanja — od kod naj za to vzamemo? Zato popolnoma prepuščamo izvajanje enakih rekordov tistim, ki imajo dovolj denarja, zbranega na račun delavskih žuljev.

Nam pa dajte zasluzka in sicer tukaj v naši državi, o kateri govorite, da je naša domovina. Ali pa redne podpore za brezposelne in člane njihovih družin. Za samce pa vsaj prehrano v ljudskih kuhinjah in stanarino ali stanovanje, dokler ne dobe dela.

Zaščite v brezposelnosti hočemo!

V Francijo pa nas ne smete siliti, kajti tja iti se pravi iz dežja pod kap in še v nevarnost, da nasedež raznim agentom, ki te prodajo. Za dokaz o uspehu seznanjanja s takimi agenti služijo dopisi sinov materam in v „Jutru“ nepopolno objavljen članek „Trpljenje slov. legijonarja v francoski legiji“ (Jutro št. 300 l. l.), ki nam prikazuje, kako se pošiljajo naši ljudje v tuje kraje za kanonenfuter, da se borijo proti narodom, kateri zahtevajo svoje avtonomne pravice. Te pa je tudi proti sedmi Mojzesovi zapovedi: „Ne ubijaj!“ od kdaj je pa postala zapoved „Ubijaj!“ zakon polnopraven, vedo tisti, ki so med svetovno vojno s tozadevnimi zakoni barantali.

Ni naš namen s to spomenico, da prizadetim vzbujamo v spomin minulo, pač pa bi jim radi dali vedeti, da smo v teku osemletnega obstoja Jugoslavije imeli dovolj prilike prepričati se o izvajanju obljub miru, svobode in blagostanja in da nam vsled tega ni nič kaj več za vaš koštanj v žerjavici in ako ga hočete imeti, da boste sami morali iti ponj.

Brezposelni delavci v Ljubljani:

Rudolf Drank, Jože Drmastja, Lapajne Alojzij, Franc Burnik, Božidar Jaklič, Ivan Žurbi, Pogačar Franc, Ivan Bohutnik, Mirolav Kastelic, Avgust Hribar, Jože Minihl, Josip Koren, Josip Bregrar, Jernej Škerlj, nečistljiv, Ivan Rubežnik, Puštaršič Franc, Anton Hribar, Franc Jeren, Gabrijel Šimic, Jakob Končar (21).

Iz Trbovelj.

Volitve. — O Kristusovih namestnikih. — Kaj dela poslanec Gosar? — Kmečka zadruga. — Resna beseda Bernotovcem.

Najprej naj malo odgovorim trboveljskemu dopisniku „Slovenca“, ki piše o naši listi, da mislijo socialisti ali Korunovci, da imajo že enega poslanca v žepu, ker je nosilec po naključju župan.

S strani „Enotnosti“ odgovarjam: Tukaj ime liste „socialist ali Korunovec“ nima ničesar opraviti, kakor tudi ne posamezni socialist. Tukaj kandidira delavstvo skupno. Samo JSDS, takozvana Bernotova skupina, se ne strinja z enotnim nastopom. Naša lista se imenuje *Združena lista delavcev in kmetov*. Na tej listi so delavci, ne pa gospodje Žmavci, Kristusovi namestniki, ki naše delavske in kmečke otroke šikanirajo po šolah, če se izogibajo cerkve in veronauka. Za inkvizicijo po španskem sistemu nismo, zato bomo volili Združeno listo delavcev in kmetov. Naši kandidati bodo morali zastopati laški srez in trboveljsko občino, ki smo jo pred letom izrgali črnim in belim moharjem iz rok. Posvetnim politikarjem sploh svetujem, da se ne vtikajo v politiko delavca in kmeta, sicer se jim vsede za vrat rdeči vran in se bo izglasoval kancelarpara. Naj gospodje ne skačejo tako visoko, kajti znajo se nizko vvesti kakor njihovi kolegi v Mehiki, ki jih je delavec in kmet s kulturnim bojem nagnal.

Srečal sem zadnjič „Slovenčevega“ dopisnika, pa me vpraša: „No, koga pa boste volili?“ „Priatelj,“ sem mu rekel, „mi bomo volili Združeno listo“. Dopisnik pa odvrne: „Agitirajte za nas! Če bo kdo izvoljen, bo sigurno Žmavci in kdor ga ne bo volil, tega tudi zastopal ne bo.“

Torej tako? Takšni so Kristusovi namestniki? Sveto pismo govori, da je Kristus učil drugim pomagati in tudi sovražniku. Seveda tem današnjim namestnikom gre samo po glavi, da pridejo do krmila, kakor so bili leta

1920, ko so streljali pod Brejcem in Korošcem na delavce. Tega še nismo pozabili, dokler ne iztrebimo to črno in belo gardo.

Nabirali so tudi naročnike za „Slovenca“. 10 dinarjev za januar. Seveda list za 10 Din ne izhaja vsak dan, temveč vsak drug dan, ko je v listu sama volilna agitacija. Gospodje, vam bo odklenalo v Trbovljah. V Beogradu imate 21 poslancev. V Trbovljah pa je redukcija in delozacija. Gospod poslanec Gosar zastopa laški srez in kaj je storil? Še ne zmeni se ne za črne duše, ki se klatijo po rudniku pri TPD. Samó da so glasovi — tako računajo.

Če bi ne bilo delavca in kmeta, ne bi imeli ti svetaši zemlje in kapitala. Marsikje so kmeta spravili ti svetaši na kant. V J. pri K. na Dolenskem je bil za župnika nek B. Kadar so rudarji v Krmelju imeli shod, jim je zmeram nasprotoval ter glasoval za podjetnika. Kaj se je zgodilo? On je bil načelnik zadruge. V zadruzi so bili včlanjeni kmetje. Ta zadruza pa je prišla tako daleč, da je prišla rubežen. Da so zadruzo obdržali, so morali kmetje prodati vsak par krav in povrniti banki dolgove, sicer bi banka pohrustala zadruzo. Kaj pa je trpel župnik? Kmečkega denarja je bila najbrž deležna blažena Gospodarska banka.

Če bi Kristus prišel spet na svet, kakor pravi biblija, gotovo bi vse črnuhe zmetel na grmado.

Sodrug! pohitimo vsi v združeno delavsko rdečo strokovno organizacijo. Tam bomo našli moč. Še je čas, ko nam svetilka vsaj malo brli. Potom rdečega prapora za enoten nastop — tako bomo našli odpor proti buržuaziji. Sodrug, saj ste bili v Avstriji. Znana vam je vojna: general brez vojske in moči ni mogel nikamor. Če ne bomo ustvarili take enotne vojske, se sedanjih satanskih črnih, belih in žoltih krempljev ne bomo rešili.

Bernotovi skupini rečemo tudi, da niso za enotnost in da so za tajna načela, nikakor pa za načela javnosti. To se vidi, da jim Bernot kratkomalo diktira. Bernotu kot kandidatu za okraj

Laško sporočamo, da ni in še ne bo takšen, kakršen je Möderndorfer. Bernot je bil poslanec pri socialistih in ko so se kovali zakoni o zaščiti države, je ostal na svojem mestu. Na dnevni seveda ni pozabil in se je vsak mesec peljal po nje v Beograd. Mi, ki smo člani Bernotovih sekcij, bomo že vpeljali kontrolo, kaj bo z našimi glasovi.

Sodrug, postavimo eno strokovno organizacijo — brez tistih vodstev, ki nočejo enotnosti.

Vsi v volilni boj za Združene liste pod rdečo zastavo. Delu čast in oblast. Dopisnik.

Karl Liebknecht:

Življensko vprašanje socializma.

(Odstavek iz Špartakovega pisma št. 2.)

Ne od zunaj, temveč od znotraj je planila katastrofa v avgustu (1914) na proletarsko razredno gibanje; ne slučajno, temveč kot nujna posledica stanja, v katerem se je nahajalo ob izbruhu vojne.

Predpogoj vsake politične moči je akcijska moč, predpogoj vsake akcijske sile je enotnost volje in predpogoj te je zopet: enodušnost glede cilja in sredstev akcije. Ti predpogoji so obstojali v socialističnih (predvojnih) strankah za vsakdanje potrebe, manjkali pa so skoro povsod za zadnja velika vprašanja. V državi in gospodarstvu, v notranji in zunanji politiki je sililo pred vojno tudi v Nemčiji in predvsem v njej k velikim odločitvam. Nemška socialna demokracija se jim je izogibala; čutila se je slabo in bila je tem slabotnejša, čim bolj je pokrivala svojo bolehnost pod pompozni plašč silnih besed in števil. Tudi internacionali se je izogibala; polducatkrat se je izlila v prokletstvih proti grozečemu svetovnemu požaru; niti enkrat pa ni postavila podlage jasno in nedvoumno, odgovorila nedvoumno, sprejela jasen akcijski program proti vojni; in tudi ona ni zmogla in prenesla, da svoje slabosti brezobzirno razkrije in tako nastopi edino pot do moči.

Ta notranja neiskrenost oficijelne socialistične politike je privedlo do ogromnega razočaranja v avgustu 1914; do razočaranja, ki je ravno zaradi tega prepustilo (drugo) internacionalo popolnoma zasmeju, ker je pomenilo le razjasnitev. Ono je odkrilo ono napako političnega računa, ki je napačno postavljala proletarsko gibanje do avgusta 1914 in je potem še bolj zmedla začeto zmešnjavo. In slabost gibanja sama, medsebojno vplivajoča in stopnjujoča se, je izhajala iz te notranje neiskrenosti, iz blodnje o moči na podlagi besed in števil, iz politike prikrivanja, ki so jo vodili pod praporom „edinstva“. Vse to je oviralo principijelno (načelno) in taktično vzgojo proletariata, njegovo resno pripravo za udarno akcijo v odločilnem trenutku, je pomagalo zapreti mase v kletko inštanc, je nadomeščalo svobodno iniciativo s klepetajočo rutino (okretnostjo).

Vojna je razkrila bolezen in ognjišča bolezní. Iz razočaranja se je rodil in širil v vedno širše kroge pritisk po brezsumljenem-izkoreninju raka. Vedno širši krogi so spoznali, da je prikrivanje nasprotstev in sleparstvo z enotnostjo največje zlo in da se ima stranka internacionalnega in revolucionarnega socializma, da more rešiti svojo zgodovinsko nalogo, strinjati v socializmu, v internacionalizmu in v revolucionarni akciji ne le navidezno, temveč v resnici.

Potom neizprosne razkrivanja razlik do načelne in taktične enodušnosti, in s tem do akcijske sposobnosti in s tem do enotnosti, tako gre pot.

Delavska zbornica in spomenik kralju Petru.

V Ljubljani se je ustanovil odbor, ki bo postavil spomenik kralju Petru. Odbor je izdal plakat, na katerem se blišči tudi ime gospoda Filipa Uratnika, tajnika Delavske zbornice v Ljubljani, ki je član tega odbora.

Socialistična stranka Jugoslavije postopa tu v smislu svoje programatične točke, ki govori o narodnem in državnem edinstvu.

S. Kosta Novakovič,

ki je bil obsojen na 5 let težke ječe, je pobegnil iz zapore.

Pod režimom zakona za zaščito države.

(Slučaj barbarskega nasilstva.)

Dne 28. decembra 1926 so bili obtoženi naši zagorski sodrugi Mirko Weinberger, Beno Jugovar in Ludvik Fajn. Zagovarjati so se morali radi zločina po zakonu o zaščiti države in s. Weinberger poleg tega še radi žalitve žandarmerije v Zagorju.

S. Weinberger je bil obtožen, da je na shodu dne 18. aprila 1926 v Zagorju končal svoj govor z vzklikom: „Naj živi revolucionarna in pametna politika rudarjev“, dalje da je dne 1. maja 1926 dal pritrčiti na slavaloke desko z napisom: Živela revolucionarna delavska mladina“ in končno, da je očital orožnikom v Zagorju, da so na predvečer 1. maja postopali z našimi sodrugi tako, da se da to postopanje označiti kot barbarsko nasilstvo.

Sod. Jugovar je bil obtožen, da je na prvomajskem shodu dejal med drugim: „Mi hočemo mir, mi nočemo vojne, mi ne gremo v vojno“. In končno s. Fajn, da je napisal zgoraj navedeno tablo.

Vsi sodrugi so bili oproščeni od obtožbe.

Predvsem je s. Weinberger nastopil dokaz resnice o tem, da je bilo postopanje orožnikov v Zagorju ob priliki 1. maja takšno, da je bil opravičen ga označiti kot barbarsko nasilstvo.

V tem pogledu so bile zaslišane priče Marija in Jože Zupan ter Leopold Grošičar, ki so izpovedali, da so prišli orožniki takrat v stanovanje Zupana, katerega so aretirali in ga hoteli odpeljati bosega in v srajci, da so njegovo mater, ki ga je hotela obuti, sunili tako silo, da je odletela enkrat v zid, enkrat pa v mizo, in da je eden izmed orožnikov sunil sodruga Zupana v zobe, Leopolda Grašičarja pa so orožniki ob priliki 1. maja z vso silo prelili za vrat in ga tiščali, mu nastavili bajonet in obrnili puško, da ga udarijo.

Z ozirom na te izpovedbe je sodišče prišlo do prepričanja, da je bilo postopanje orožnikov ob priliki 1. maja lanskega leta v Zagorju takšno, da je bil opravičen očitke barbarskega nasilstva.

Kar se tiče končne besede „revolucionarna“, stoji sodišče na stališču, da te besede ni mogoče v zvezi, kakor je padla, smatrati kot pozivanje na nasilno spremembo ustave in državnega reda.

Ob tej priliki pozivamo sodruge, da nam sporoče vsak slučaj nezakonitega postopanja s strani varnostnih organov, da nam take dogodke natančno opišejo in da nam sporoče tudi imena krivcev, kakor tudi priče, da bomo vsak slučaj naznanili pristojni oblasti.

Sodrugi!

Zadnji številki smo priložili čekovne položnice. Plačujte redno naročnino. Naš list aloni na vas samih. Redno plačujoči naročniki, redno izhajanje lista!

Sodrugi, ki ste prejeli položnice v pismih, storite svojo proletarsko dolžnost ali pa odpovejte list. Sicer ga ustavimo brezpogojno.

Država pritiska svoj vijak vedno močnejše. Tako je tudi zvišala pristojbine pri čekovnem prometu. Zaračunava od vsake čekov. položnice 50 para.

Sodrugi naročniki! Vsled tega Vas pozivamo, da povsod, kjer je več naročnikov, organizirate plačevanje naročnine tako, da se na eni položnici vplača več naročnikov svojo naročnino. V pismu ali v dopisnici naj se pa sporoči, kedo in koliko je plačal.

Širite naš list, zbirajte za tiskovni sklad. Uprava.

Listnica uredništva.

Sodrug — zar. Članek dober, ga priobčujemo. F. iporočamo samo: manj tujk, enostavnejše, poljudnejše izražanje, kratke stavke.

Dopisniku iz Zaloga: V dopisu nismo mogli navesti imena in vsote zaradi tiskovnega zakona, dokler nimamo trdnih dokazov v rokah. Znala bi nas doleteli denarna kazen.

Zahvala.

Podpisani Franc Kozole se zahvalujem vsem sodrugom, ki so mi pomagali v bolezni s podporo 187 Din 50 par.

Franc Kozole.

Rajhenburg Senovo št. 64.

Lastnik in izdajatelj: Alojz Kusold, Ljubljana-Moste. Odgovorni urednik: Ciril Skočir, Ljubljana. Tiskarna Jos. Pavliček v Kočevju.